

Programma van maatregelen Leuven – Sint-Hubertusstraat 1

Natasja Reyns

Bornem
2022

Gemotiveerd advies

Het was tot op heden enkel mogelijk een bureauonderzoek (projectcode 2022E198) uit te voeren. De initiatiefnemer wenst eerst meer zekerheid te hebben over het verkrijgen van een vergunning voor bijkomende kosten ten aanzien van archeologisch onderzoek te maken. Het bureauonderzoek laat nog vragen open, waardoor verder archeologisch vooronderzoek nodig is (zie verslag van resultaten). Voor een afweging van de verschillende onderzoeksmethoden die nog in aanmerking komen, verwijzen we naar het onderdeel Onderzoeksmethode in het Programma van maatregelen (zie verder).

Het bureauonderzoek toont aan dat het onderzoeksgebied archeologisch potentieel kent. Het terrein bevindt zich binnen de historische stadskern van Leuven. Op basis van de gebruiksevolutie van het terrein zoals we die konden reconstrueren aan de hand van historische kaarten en gekende archeologische waarden in de omgeving zijn onder de aanwezige tuinlaag of verhardingen op het terrein vooral resten te verwachten die ten vroegste teruggaan tot het einde van de 16de eeuw of de eerste helft van de 17de eeuw. Op dat moment wordt de Sint-Hubertusstraat aangelegd en zien we bebouwing in het noorden van het perceel verschijnen. Structuren gerelateerd aan deze bebouwing kunnen zich ook op de rest van het terrein voordoen, maar op basis van historische kaarten verwachten we toch vooral tuinaardelagen. Ze zijn mogelijk gevormd in fluviaatiele afzettingen of in opgebrachte lagen die terug lijken te gaan tot de late middeleeuwen. Hieronder kunnen zich op basis van eerdere vondsten in de omgeving sporen voordoen die te dateren zijn in de volle tot de late middeleeuwen.

Een evaluatie van de geplande bodemingrepen in het kader van de vergunningsaanvraag geeft aan dat de geplande bodemingrepen hoofdzakelijk beperkt blijven tot de bovenste 50 cm van het bodemarchief. Diepere bodemingrepen worden veroorzaakt door de funderingspalen en nutsvoorzieningen. Deze hebben slechts een beperkte ruimtelijke omvang. De bruto gelijkvloerse oppervlakte van het nieuwe gebouw bedraagt bijvoorbeeld ca. 173 m². We verwachten dat verder vooronderzoek vooral resten uit de nieuwe tot de nieuwste tijd zal opleveren. De aard van de verwachte resten bestaat uit tuinaardelagen en ophogingslagen, of mogelijk een structuur op het achtererf, gerelateerd aan de bebouwing aan de straatzijde. Gezien de ligging van het terrein binnen de vastgestelde archeologische zone dienen deze verwachtingen geverifieerd te worden aan de hand van verder vooronderzoek op het terrein. We komen daarom tot het besluit dat verder vooronderzoek nodig is in de zone van ca. 1391 m² waar bodemingrepen gepland worden.

Programma van maatregelen voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Administratieve gegevens

Erkend archeoloog: All-Archeo bvba, OE/ERK/Archeoloog/2015/00018

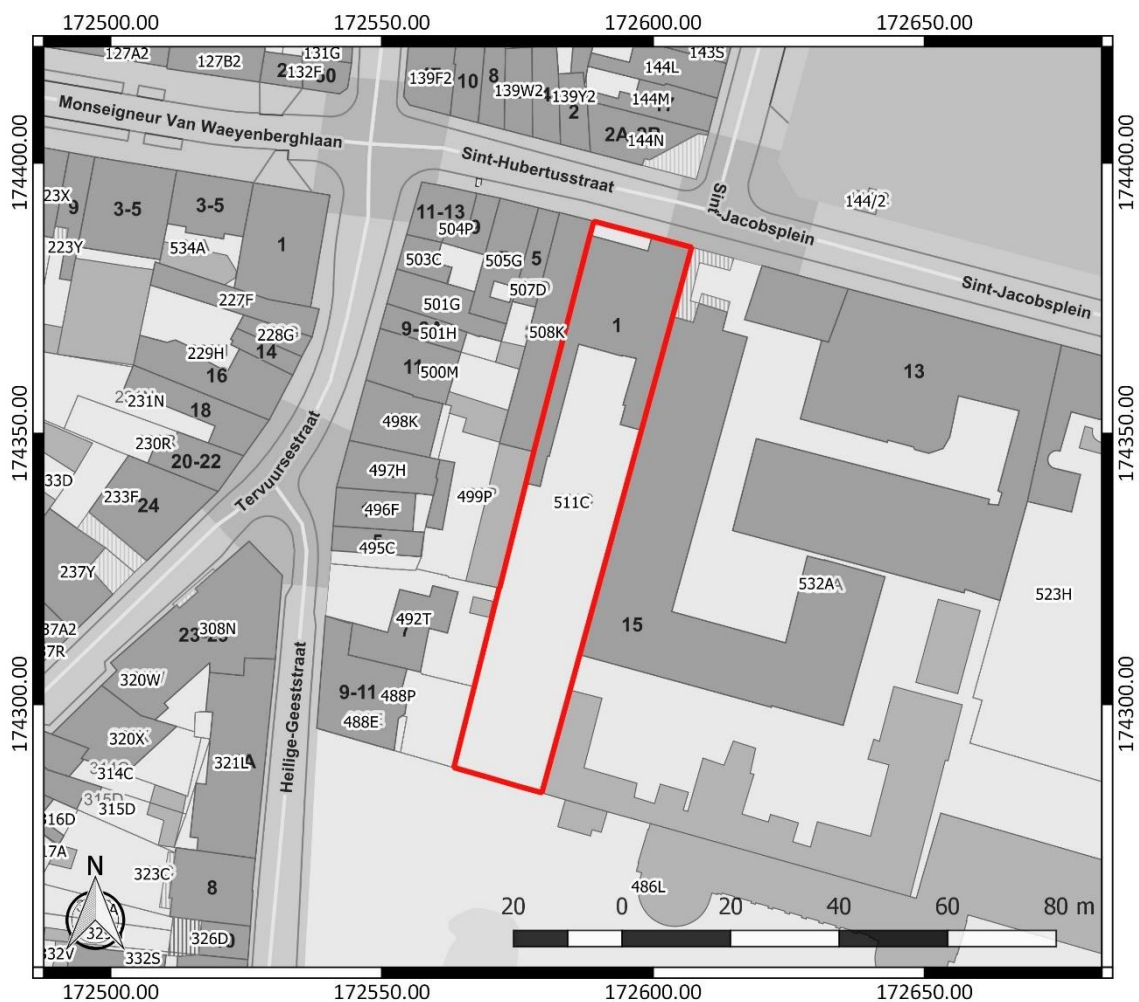
Locatie (provincie, gemeente, deelgemeente, adres, toponiem): Vlaams-Brabant, Leuven, Sint-Hubertusstraat, Kruidtuin

Bounding box x/y Lambert 72 coördinaten:

- 172563.27, 174283.69
- 172607.11, 174389.22

Kadastrale percelen: Leuven, Afdeling 4, sectie E, nummers 511C

Kadastraal plan:

Figuur 1: Kadasterplan met aanduiding van het onderzoeksgebied

Aanleiding van het vooronderzoek

Zie 2.3.2 in het Verslag van resultaten.

Resultaten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem

Zie 2.4.4 in het Verslag van resultaten.

Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Doelstelling van een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem is nagaan of archeologische niveaus aanwezig zijn in het projectgebied en op welke diepte, om een verdere inschatting te kunnen maken van de versturende impact van de geplande werken. Ook dient het uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem uitspraken te kunnen doen over de aan- of afwezigheid van een archeologische site binnen het onderzoeksgebied en over het potentieel op kennisvermeerdering.

Volgende onderzoeksvragen worden behandeld:

- Op welke dieptes bevinden zich relevante archeologische niveaus?
- Waar bevindt zich de grondwaterspiegel?
- Zijn archeologische sporen aanwezig binnen het onderzoeksgebied en binnen de onderzoeksdiepte en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?
- Zijn resten gerelateerd aan de historische bebouwing, te zien op historische kaarten, aanwezig binnen het onderzoeksgebied en zo ja, wat is de precieze afbakening ervan in de ruimte en in de tijd?
- Bevestigen de resultaten van het verdere vooronderzoek de verwachtingen die geformuleerd werden na uitvoering van het bureauonderzoek?
- Zijn relevante archeologische resten aanwezig binnen het onderzoeksgebied? Zo ja, is behoud in situ mogelijk of is verder archeologisch onderzoek nodig?

Onderzoeksmethode

De keuze van de methode voor verder vooronderzoek wordt gebaseerd op de volgende vier criteria:

1° is het MOGELIJK deze methode toe te passen op dit terrein?

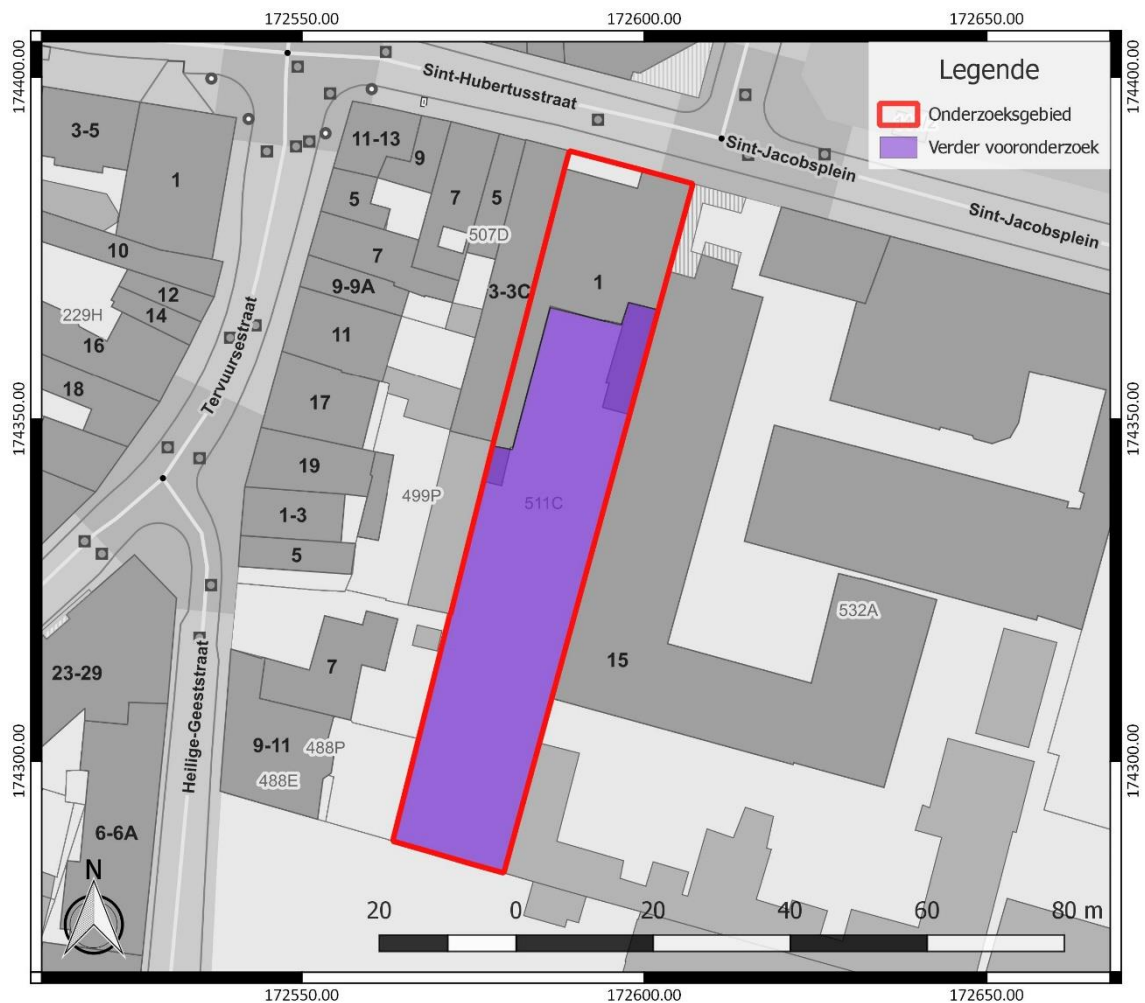
2° is het NUTTIG deze methode toe te passen op dit terrein (levert het iets op)?

3° is het overdreven SCHADELIJK voor het bodemarchief deze methode toe te passen op dit terrein?

4° is het NOODZAKELIJK deze methode toe te passen op dit terrein (kosten-batenanalyse)?

Op het terrein wordt de aanwezigheid van een site met complexe verticale stratigrafie verwacht. Om die complexe verticale stratigrafie adequaat te kunnen onderzoeken, is de uitvoering van een proefputtenonderzoek de meest aangewezen onderzoeksmethode.

De onderzoekszone beslaat steeds de oppervlakte van ca. 1391 m², zoals die afgebakend is op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek (Figuur 2). De onderzoeksdoelen zijn succesvol bereikt wanneer de vooropgestelde onderzoeksvragen en de bijkomende onderzoeksvragen die opgesteld worden naar aanleiding van elk assessment beantwoord zijn.

Figuur 2: Afbakening onderzoekszone voor uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem

Onderzoekstechnieken

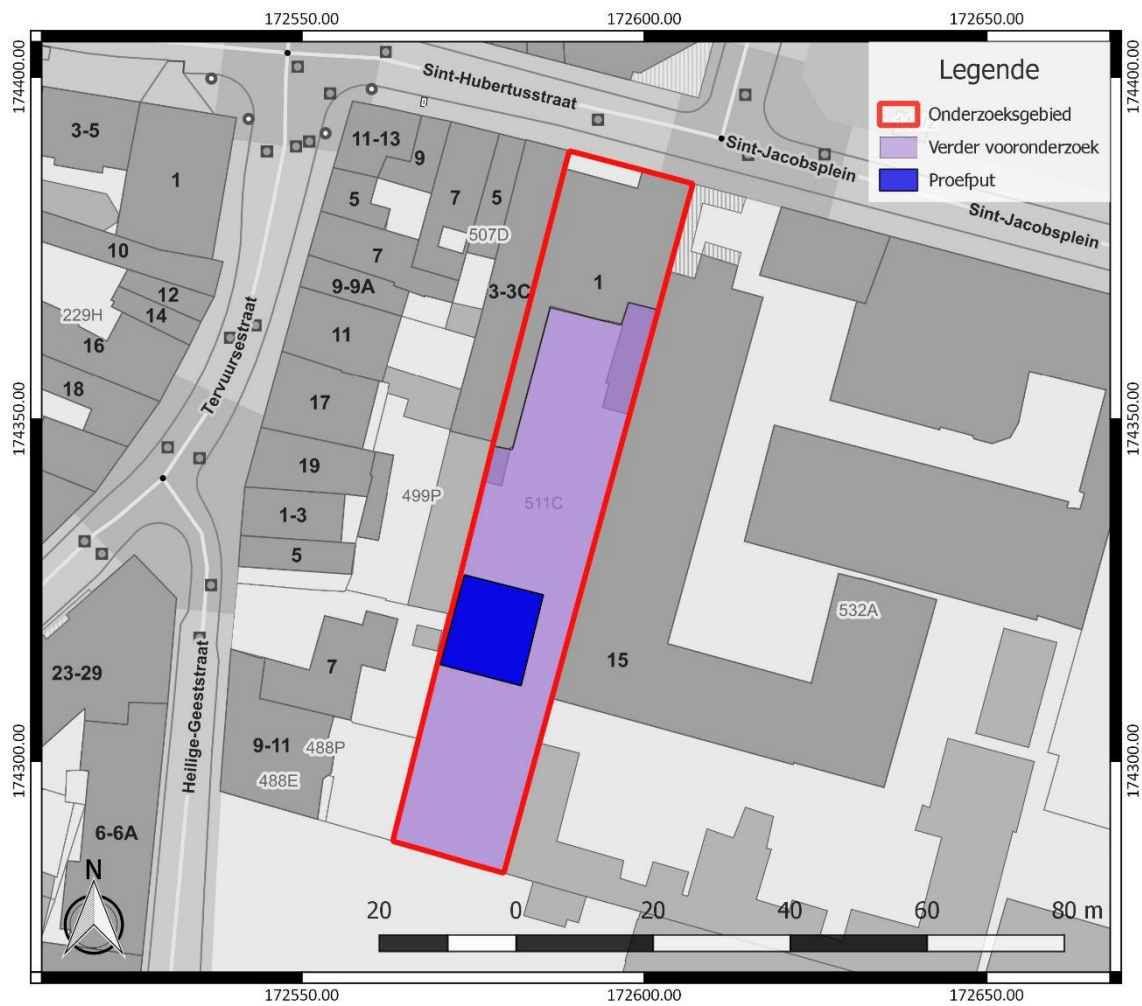
De geplande werken hebben een eerder beperkte impact op het onderzoeksgebied doordat de meeste bodemingrepen beperkt zijn tot een diepte van ca. 50 cm onder het maaiveld. Daarom dient het bodemarchief tot op de verstoringsdiepte van 50 cm onder het maaiveld als bedreigd beschouwd te worden. Dit is de zone die onderzocht moet worden.

Proefputten

Voor de gehanteerde onderzoekstechnieken is hoofdstuk 8.6 van de Code van Goede Praktijk van toepassing. Proefputten worden aangelegd met een opgravingsvlak per archeologisch relevant niveau om een zicht te krijgen op de stratigrafische opbouw van de te onderzoeken zones. Elke proefput wordt gezien als een beperkte opgraving en dient zodanig geregistreerd te worden. Indien de natuurlijke ondergrond in tafonomisch primaire context niet bereikt kan worden, dient men per proefput enkele boringen of sonderingen tot 20 cm in de natuurlijke ondergrond in tafonomisch primaire context te plaatsen om de stratigrafie in kaart te brengen.

Er dient één grote proefput aangelegd te worden, ter grootte van de footprint van het nieuwe gebouw op het gelijkvloers. De aan te leggen proefput heeft een oppervlakte van ca. 173 m² (Figuur 3). De omvang van de proefput is gekozen omdat zo de zone die de sterkst negatieve impact zal kennen door het bijkomend plaatsen van palen geëvalueerd wordt. Dit laat optimaal toe om een inschatting te maken of na het proefputtenonderzoek nog bijkomende maatregelen nodig zijn. Op

die manier wordt ca. 12,44% van de te onderzoeken zone onderzocht. De dekkingsgraad en inplanting volstaan om voldoende gefundeerde uitspraken te doen over de rest van het terrein.

Figuur 3: Inplanting van de proefputten (blauw), weergegeven op het GRB (www.geopunt.be)

Na uitvoering van het proefputtenonderzoek dient een evaluatie gemaakt te worden van de eventuele aanwezigheid van relevante archeologische sporen en een relevante archeologische vindplaats. Dit kan resulteren in een programma van maatregelen voor een opgraving. Dit houdt in het uitvoeren van veldwerk, de uitwerking van de opgravingsresultaten en indien dit aan de orde is, het uitvoeren van natuurwetenschappelijk onderzoek en conservatie.

Voorziene afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk

Er zijn geen afwijkingen ten aanzien van de Code van Goede Praktijk die voor aanvang van het onderzoek met ingreep in de bodem reeds voorzien zijn.